

Yaylalar

Yaylalar, yüksek dağlık bölgelerdeki düz ya da az engebeli geçici yerleşim alanlarıdır. Yaylalara çıkılmasının asıl amacı hayvancılık yapmaktır. Hayvancılıkla uğraşan insanlar havalar ısınınca hayvanlarıyla birlikte yaylalara doğru yola çıkar. Ülkemizde çok sayıda yayla vardır. Adana'daki Bürücek, İzmir'deki Kozak, Gaziantep'teki Sofdağı, Rize'deki Pokut, Yalova'daki Delmece ve Ankara'daki Benli yaylaları bunlardan sadece birkaçı.

Hayvancılıkla uğraşan insanların kışı geçirdikleri köylerinden ayrılarak yaylalara çıkması ve yaylada kaldıkları süre içerisinde yaptıkları işler yaylacılık olarak adlandırılır. İklimi ve bitki örtüsü yaz aylarında hayvancılığa daha elverişli olan yaylalarda hem hayvanlar otlatılır hem de kışın hayvanların yemesi için ot toplanır ve kurutulur.

Yaylada kalınan süre içerisinde hayvansal ürünler üretilir. Yaylacılar arazi ve hava koşullarının uygun olduğu bazı yaylalarda tarımla da uğraşır. Ama genellikle yaylacıların asıl gelir kaynağı hayvanlar ve ürettikleri hayvansal ürünlerdir. Ülkemizde yaylalara çıkış zamanı bölgelere göre değişir, ama çoğu yerde nisan ayının ortalarında yaylalara doğru yolculuklar başlar. Eski bir gelenek olan yaylacılık günümüzde bazı yönlerden biraz farklılaşmıştır.

Yaylalara Yolculuk

Aynı köyde yaşayan insanlar yaylaya çıkmak için ortak bir tarih belirler. Bu tarihten önce kimse yaylaya çıkmaz. Böylece yayladaki otlaklardan herkesin eşit olarak faydalanması sağlanmış olur. Yaylalara yapılan bu toplu yolculuklar bir şenlik havasında geçer. Hazırlıklar günler öncesinden başlar. Hayvanlar temizlenir ve süslenir. Yöre halkı geleneksel kıyafetlerini giyer. Belirlenen tarihte sabah erkenden yola çıkılır. Yolculuk boyunca verilen molalarda yaylalarla ilgili türkü ve maniler söylenir. Yaylaya ulaşıldığında yaylaya beraber girilmesi için arkada kalanlar beklenir. Türküler söylenir, halaylar çekilir. Sonra topluca yaylaya girilir. Ancak bu gelenek günümüzde yolculuk ve taşımacılık için motorlu taşıtların kullanılmasından dolayı eskisi kadar yaygın değildir.

Yaylalarda Yaşam

Yaylalarda gün sabahın erken saatlerinde başlar. Önce hayvanların yemleri verilir, bakımları yapılır ve sütleri sağılır. Gençler hayvanları otlaklara götürür. Sağılan sütlerden peynir, yağ, çökelek gibi ürünler yapılır. Bu ürünlerin bir kısmı haftada bir kurulan yayla pazarında satılır, bir kısmı yaylada kalınan süre içerisinde tüketilir, bir kısmı da kışın yemek üzere saklanır.

Koyun ve keçi yünlerinden ip eğirme, odun ve ot toplama yaylacıların yaptığı diğer işlerdendir. Gün boyu çalışıp yorulan yaylacılar için akşam sohbetleri vazgeçilmezdir. Bazı yörelerde gençler akşamları toplanarak kendi aralarında eğlenceler düzenler.

Nuray Vişne
Çizim: Pınar Büyükgöral